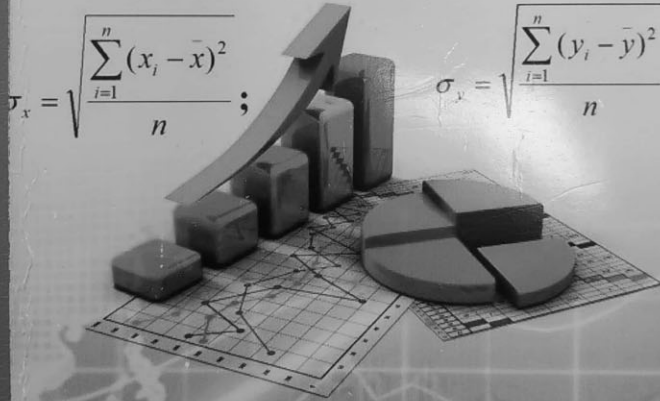

EKONOMETRIKA

$$q = f(p, D) + \varepsilon$$

Toshkent 2019

Ekonometrika

/ Darslik /

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2019-yil
27-dekabrda 1186 – sonli buyrug'iga asosan darslik sifatida tavsifiya
etilgan

Toshkent - 2019

1

KIRISH

Dunyo bo'yicha hozirgi holatning tahlili shuni ko'rsatadiki, kelajakni qurish ta'lim jarayonining modellariga bog'liqdir. Bu modellar turli vositalar, uslublar, texnologiyalar va masofaviy ta'limni o'z ichiga oladi. So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida jamiyatni axborotlashtirish, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini iqtisodiy va ijtimoiy muhitga, xususan, ta'lim tizimiga keng tatbiq etish bilan bog'liq dolzarb masalalarni hal etishga katta e'tibor qaratilmoqda.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 20 apreldagi «Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi qarori ta'lim tizimini tubdan yaxshilashga, xalqaro standartlar darajasida kadrlarni tayyorlash mazmun-mohiyatini tubdan qayta ko'rib chiqishga yangi turtki bo'ldi. Mazkur hujjatga muvofiq, mamlakatimizda ta'limning zamonaviy shakllari va texnologiyalarini joriy etish, ta'lim sohasini iqtisodiyot tarmoqlariga yo'naltirilganligini va mutaxassislarni tayyorlash sohasini kuchaytirish bo'yicha keng ko'lami ishlar amalga oshirilmoqda.

Bizga ma'lumki, makroiqtisodiyot, mikroiqtisodiyot va ekonometrika zamonaviy iqtisodiy ta'limning asosini tashkil qiladi. Ayniqsa iqtisodiy ta'lim sohasida ekonometrikaning roli tobora oshib bormoqda. Agar makro va mikroiqtisodiyotning asosiy tamoyillari ancha ilgari ya'ni XVIII asrlarda kiritilgan bo'lsa, ekonometrika esa, iqtisodiy bilimlarning yangi va kuchli rivojlanib borayotgan yo'nalishlaridan biridir. Shuning uchun ham iqtisodiyot bo'yicha Nobel mukofotiga sazovor bo'layotganlarning aksariyat ko'pchiligi ekonometrik tahlil, prognozlarining yangi usullarini, iqtisodiy tizimlarning matematik modellarini yaratganliklari uchun olishdi. Ekonometrika bo'yicha qilingan ishlar XIX asrning oxiri XX asrning boshlarida paydo bo'lgan. 1897 yilda iqtisodiy nazariya matematiklar

UO'K 330 (075)

Shadmanova G., Raxmankulova B.O., Karimova X.X. Ekonometrika: Darslik. – T.: TIQXMMI, 2019.

Darslik «Ekonometrika» fani o'quv dasturiga muvofiq yozilgan. Unda ekonometrika fani predmeti, maqsadi, vazifalari hamda ekonometrik modellar va ekonometrik modellashtirish bosqichlari, modelni yechish ketma-ketligi, yechimni tahlil qilish yo'llari ko'rsatilgan. Darslikda matematik statistika usullari asoslari, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish jarayonlarini chiziqli va chiziqli bo'lmagan regressiya-korrelatsiya tahlili, ko'p o'zgaruvchili regressiya modeli va unda paydo bo'ladigan multikolleniqlik, avtokorrelatsiya muammolari ularni bartaraf qilish yo'llari hamda prognoz modellarini tuzish, ularning haqqoniyligini baholash usullari misollar bilan ko'rsatib berilgan. Darslik iqtisodiyot sohasi ta'lim yo'nalishlari bakalavriat va magistratura dasturi bo'yicha ta'lim olayotgan talabalar, magistrlar, o'qituvchilar, tadqiqotchilarga mo'ljallangan.

Mas'ul muharrir: Mirzaev S.S. – texnika fanlari nomzodi, dotsent
Taqrizchilar: Muxamedieva D.T. – texnika fanlari doktori, professor
Xudoyorov B. – texnika fanlari doktori, professor

Шадманова Г., Рохманкулова Б.О., Каримова Х.Х. Эконометрика: Учебник – Т.: ТИИИМСХ, 2019.

Учебник написан в соответствии с учебной программой по предмету «Эконометрика». В нем описываются предмет, цель, задачи, а также эконометрические модели и этапы эконометрического моделирования, последовательность решений модели и пути анализа результата. В учебнике даны основы математико-статистических методов, линейный и нелинейный регрессионно-корреляционный анализ социально-экономического развития процессов, множественная регрессионная модель и мультиколлинеарность в ней, проблемы автокорреляции и пути их устранения, а также на примере показаны построение моделей прогнозирования, методы оценки их адекватности. Учебник предназначен для бакалавров экономического направления, а также магистров, преподавателей и соискателей.

Shadmanova G., Raxmankulova B.O., Karimova X.X. Econometrics: Textbook-T.:TIQXMMI, 2019.

The textbook is written in accordance with the curriculum on the subject "Econometrics". It describes the subject, purpose, tasks, as well as econometric models and stages of econometric modeling, the sequence of decisions of the model and ways of analyzing the result. The textbook gives the basics of mathematical and statistical methods, a linear and non-linear regression-correlation analysis of the socio-economic development of processes, a multiple regression model and multicollinearity in it, development of autocorrelation and ways to eliminate them, as well as an example of building forecasting models, methods for assessing their adequacy. The textbook is intended for bachelors in the economic field, as well as masters, teachers and job seekers.